

**Cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru
modificarea și completarea unor acte legislative**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Prim-ministru

VLADIMIR FILAT

Vizează:

Secretarul general adjunct al Guvernului

Roman CAZAN

Aprobată în ședința Guvernului
din

Coordonat:

Viceministrul justiției

Oleg Efrim

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE**

pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.128-129, art.1012), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Art. 123 va avea următorul cuprins:

„Articolul 123. Persoana publică

(1) Prin *persoană publică*, potrivit prezentului Cod, se înțelege persoana care a fost numită ori aleasă într-o autoritate publică, instituție sau întreprindere de stat, căreia, cu titlu permanent ori provizoriu, în virtutea legii, i se acordă drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor și atribuțiilor de autoritate publică sau întreprinderii de acțiuni administrative de dispoziție ori organizatorico-economice.

(2) Prin *persoană publică de rang înalt* se înțelege persoana publică al cărei mod de numire sau alegere este reglementat de Constituția Republicii Moldova sau care este numită ori confirmată în funcție prin decret al Președintelui Republicii Moldova, hotărîre a Parlamentului ori a Guvernului și persoanele cărora persoana publică de rang înalt le-a delegat împuternicirile sale, precum și primarii, președinții de raioane, Guvernatorul (Bașkanul) Găgăuziei și deputații Adunării Populare a Găgăuziei.”

2. După art. 123 se introduce art. 123¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 123¹. Persoana publică străină și funcționarul internațional

(1) Prin persoană publică străină se înțelege orice persoană, numită sau aleasă, care deține un mandat legislativ, executiv, administrativ sau judiciar al unui stat străin, fie persoana care exercită o funcție publică pentru un stat străin, inclusiv pentru un organ public sau o întreprindere publică străină, fie persoana care exercită funcția de jurat în cadrul sistemului judiciar al unui stat străin.

(2) Prin funcționar internațional se înțelege funcționarul unei organizații publice internaționale sau supranaționale, fie orice persoană autorizată de o astfel de organizație să acționeze în numele ei, ori un membru al unei adunări parlamentare a unei organizații internaționale sau supranaționale, precum și orice persoană care exercită funcții judiciare în cadrul unei curți internaționale, inclusiv cei cu atribuții de grefă.”

3. În dispozițiile art.140 alin.(2); art.165 alin. (2) lit. e); art. 176 lit. a); art. 180; art.183 alin. (1); art. 184 alin. (1) lit. a); art. 205 alin. (4) lit. c); art. 206 alin.(3) lit. c); art. 225 alin (1); art. 226 alin.(1); art. 248 alin. (5) lit. c); art. 257 alin. (1); art.265; art.309¹ alin.(1) și alin.(3) lit. f); art.311 alin.(1); art.318 alin.(2); art.320 alin. (2); art. 324 alin.(1) și alin.(3) lit. a); art. 325 alin. (1); art.327 alin.(1) și alin. (2) lit. b); art.328 alin. (1) și alin. (3) lit. b); art.329 alin.(1); art.330¹ alin.(2); art.347 alin.(3); art. 349 alin.(1) și (1¹); art. 370 alin. (1); art. 378 alin. (1), după cuvântul „persoana”, la orice caz gramatical, cuvintele „cu funcție de răspundere” și „cu înaltă funcție de răspundere” se substituie, respectiv, cu cuvintele „publică” și „publică de rang înalt”, la cazul gramatical corespunzător.

4. După art. 182 se introduce art. 182¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 182¹. Coruperea alegătorilor

(1) Oferirea sau darea de bunuri, servicii ori alte avantaje patrimoniale alegătorului, pentru a-l determina să-și exercite drepturile sale electorale într-un anumit mod în cadrul alegerilor parlamentare, prezidențiale, în autoritățile administrației publice locale ori în cadrul referendumului

se pedepsește cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 100 la 200 de ore sau cu închisoare de pînă la 3 ani.

(2) Nu intră în categoria bunurilor prevăzute în alin. (1) materialele electorale publicitare.”

5. La art. 256 alin. (1), cuvintele „fără funcție de răspundere” se substituie cu cuvintele „care nu este o persoană publică”.

6. La art.314, titlul și alin. (1) vor avea următorul cuprins:

„Articolul 314. Determinarea la depunerea de declarații mincinoase, la formularea de concluzii false sau la efectuarea de traduceri incorecte ori la eschivarea de la aceste obligații

(1) Determinarea, prin constrîngere sau prin promisiune, oferire sau dare de bunuri, servicii ori alte avantaje patrimoniale sau nepatrimoniale, a martorului, a părții vătămate la depunerea de declarații mincinoase, a expertului la formularea de concluzii sau declarații false, a interpretului sau a traducătorului la efectuarea interpretării ori traduceri incorecte, precum și la eschivarea de la aceste obligații

se pedepsește cu amendă în mărime de la 200 la 500 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 3 ani.”

7. La capitolul XV din Partea specială, titlul va avea următorul cuprins:

„Capitolul XV. Infrațiuni contra buneii desfășurări a activității în sfera publică”.

8. La art. 324 alin. (1), după cuvintele „funcție de răspundere” se introduc cuvintele „sau a persoanei publice străine”;

alin. (2) se completează cu lit. a¹) cu următorul cuprins:

„a¹) de către un funcționar internațional”.

9. Art. 325:

la alin.(1), după cuvintele „funcție de răspundere” se introduc cuvintele „ , persoanei publice străine”;

alin.(3) se completează cu lit.a¹) cu următorul cuprins:

„a¹) în privința unei persoane publice de rang înalt sau a unui funcționar internațional”;

la alin. (4), după cuvintele „s-a autodenunțat” se introduc cuvintele „în decurs de un an,”.

10. Art. 326:

la alin. (1), cuvintele „unui funcționar” se substituie cu cuvintele „unei persoane publice, a unei persoane publice străine sau funcționar internațional”;

se completează cu alin. (1)¹ cu următorul cuprins:

„(1)¹ Promisiunea, oferirea sau darea unei persoane de bunuri ori servicii, enumerate la alin. (1), personal sau prin mijlocitor, cu scopul ca respectiva persoană să exercite o influență reală ori presupusă asupra unei persoane publice, a unei persoane publice străine sau funcționar internațional, în scopul indicat în alin. (1),

se pedepsește cu amendă în mărime de la 500 la 1500 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 3 ani”;

la alin. (2) lit. c), după cuvintele „cu primirea” se introduc cuvintele „ , oferirea sau darea”;

la alin. (3):

sintagma „alin.(1) sau (2)” se substituie cu sintagma „alin. (1) - (2)”;

la lit. a), după cuvintele „cu primirea” se introduc cuvintele „ , cu oferirea sau darea”

se completează cu alin. (4) cu următorul cuprins:

„(4) Persoana care a promis, a oferit sau a dat bunuri ori servicii enumerate în alin. (1) este liberată de răspundere penală dacă ele i-au fost extorcate și dacă persoana s-a autodenunțat în decurs de un an, neștiind că organele de urmărire penală sînt la curent cu infracțiunea pe care a săvîrșit-o.”

11. În sancțiunile art. 327 alin. (1) și art. 328 alin. (1), cuvintele „sau fără” se exclud.

12. Art.330 se exclude.

13. Art.332:

la alin.(1), cuvintele „cu funcție de răspundere” se substituie cu cuvîntul „publică”, iar textul „ , precum și de către un funcționar al autorității publice care nu este persoană cu funcție de răspundere,” se exclude;

la alin.(2), cuvintele „cu înaltă funcție de răspundere” se substituie cu cuvintele „publică de rang înalt”.

14. Sancțiunile art. 333 alin. (3) și art. 335 alin. (1) se completează în final cu textul „, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții și a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani”.

15. La art. 334 alin.(3), după cuvintele „s-a autodenunțat” se introduc cuvintele „în decurs de un an.”.

16. La art.335, alin.(2) se exclude.

Art. II. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122-XV din 14 martie 2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.104-110, art. 447) se modifică și se completează după cum urmează:

1. Art.202:

titlul va avea următorul cuprins:

„Articolul 202. Măsuri asiguratorii pentru repararea prejudiciului, eventuala confiscare specială a bunurilor și garantarea executării pedepsei amenzii”;

la alin.(1), după cuvintele „prejudiciul cauzat de infracțiune” se introduc cuvintele „, pentru eventuala confiscare specială a bunurilor”;

la alin.(2), după cuvintele „pentru repararea prejudiciului” se introduc cuvintele „cauzat de infracțiune, pentru eventuala confiscare specială a bunurilor, precum și pentru garantarea executării pedepsei amenzii”;

se completează cu alin. (3¹) și (3²) cu următorul cuprins:

„(3¹) Măsurile asiguratorii pentru eventuala confiscare specială a bunurilor pot fi luate asupra bunurilor bănuțului, învinuțului, inculpatului, menționate în art. 106 alin. (2) din Codul penal, precum și asupra bunurilor altor persoane care le-au acceptat știind despre dobândirea ilegală a acestora.

(3²) În cazul în care bunurile care urmau a fi supuse confiscării speciale nu mai există, pot fi luate măsuri asiguratorii pentru confiscarea contravalorii acestora.”;

la alin.(4), după cuvintele „bunurilor învinuțului sau inculpatului” se introduce textul „, reieșind din suma amenzii maxime care poate fi stabilită pentru infracțiunea comisă”.

2. La art.203 alin.(2), cuvântul „și” se substituie cu cuvântul „sau”, iar textul „a bunurilor destinate săvârșirii infracțiunii, folosite în acest scop sau rezultate din infracțiune” se substituie cu textul „specială sau contravaloarea bunurilor utilizate la săvârșirea infracțiunii ori rezultate din infracțiune”.

3. La art.205 alin.(1), propoziția a doua se exclude.

Art. III. – Legea nr. 90-XVI din 25 aprilie 2008 cu privire la prevenirea și combaterea corupției (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 103-105, art.391) se modifică și se completează după cum urmează:

1. La art. 2, noțiunea „corupție” va avea următorul cuprins:

„*corupție* – fapta ilegală ce constă în folosirea de către subiectul actelor de corupție sau al faptelor de comportament corupțional a funcției sale pentru solicitarea, primirea, oferirea sau acceptarea, direct sau indirect, a unor foloase materiale sau a unui avantaj necuvenit sau promisiunea unor foloase materiale sau a unui avantaj necuvenit pentru sine sau pentru o altă persoană, care afectează exercitarea normală a funcției ori acordarea ilegală a unor foloase materiale sau avantaje necuvenite unei alte persoane.”

2. Art. 4 va avea următorul cuprins:

„Articolul 4. Subiectele actelor de corupție sau ale faptelor de comportament corupțional

Prevederile prezentei legi se aplică:

a) funcționarilor publici, persoanelor care dețin funcții de demnitate publică, altor persoane care prestează servicii publice (inclusiv personalul din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică și cel din autoritățile publice autonome, independente sau de reglementare), concurenților electorali, persoanelor de încredere ale concurenților electorali, altor persoane prevăzute de legislație;

b) persoanelor care gestionează o organizație obștească, comercială sau altă organizație nestatală;

c) persoanelor publice străine și funcționarilor internaționali.”

3. Art. 5 alin.(1):

la lit. a), cuvintele „și a funcționarilor publici” se exclud;

la lit. b), după cuvintele „funcționarilor publici” se introduc cuvintele „persoanelor care dețin funcții de demnitate publică și a altor persoane ce prestează servicii publice”.

4. Art. 6:

la alin. (1) lit. a) și b), cuvântul „publici” se substituie cu cuvântul „lor”;

alin. (2):

la lit. a), cuvintele „activității fiecărei categorii de funcționari publici” se substituie cu cuvintele „exercitării fiecărei funcții publice sau de demnitate publică”;

la lit. c), după cuvintele „funcționarului public” se introduc cuvintele

„persoanelor care dețin funcții de demnitate publică și a altor persoane ce prestează servicii publice”;

lit. d), după cuvintele „funcționarii publici” se introduc cuvintele „persoanelor care dețin funcții de demnitate publică și a altor persoane ce prestează servicii publice”.

5. La art. 11 lit. c), cuvintele „funcționarilor publici” se exclud.

6. La art. 14 alin. (2) lit. a), după cuvintele „funcționarii publici” se introduc cuvintele „persoanelor care dețin funcții de demnitate publică și a altor persoane ce prestează servicii publice”.

7. Art. 15:

lit. j) va avea următorul cuprins:

„j) primirea de la orice persoană fizică sau juridică de cadouri sau avantaje care îi pot influența corectitudinea în exercitarea funcției, cu excepția cazurilor prevăzute de lege”;

lit. k) se exclude.

8. Art. 16:

la alin. (1), cuvintele „funcționarii publici” se substituie cu cuvintele „subiecții actelor de corupție sau a faptelor de comportament corupțional”;

la alin. (2), lit. f) se exclude;

la alin. (3), după lit. i) se introduc lit. j), k) și l) cu următorul cuprins:

„j) fals în acte publice;

k) fals în documente contabile;

l) coruperea alegătorilor”;

alin. (4) se exclude.

9. La art. 17:

la lit. b), după cuvintele „al funcționarilor publici” se introduc cuvintele „persoanelor care dețin funcții de demnitate publică și a altor persoane ce prestează servicii publice”;

la lit. c), cuvintele „de către funcționarii publici a” se exclud;

la lit. e), cuvintele „de către funcționarii publici a” se exclud, iar după cuvintele „de combatere a corupției” se introduc cuvintele „de către persoanele care au asemenea atribuție”.

10. La art. 18 alin. (1) și (2), după cuvintele „funcționarii publici” se introduc cuvintele „persoanelor care dețin funcții de demnitate publică și a altor persoane ce prestează servicii publice”.

11. Art. 19:

la alin. (1), cuvintele „funcțiilor diverselor categorii de funcționari publici” se substituie cu cuvintele „anumitor funcții”;

la alin. (2), cuvintele „ale funcționarilor publici” se exclud.

12. La art. 21, lit. e) se completează în final cu textul „, precum și altor persoane care aduc la cunoștința persoanelor competente, inclusiv a superiorilor, despre posibila săvârșire a actelor de corupție, actelor conexe acestora sau a faptelor de comportament corupțional”.

13. După art. 23 se introduce art. 23¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 23¹. Responsabilitatea și repararea prejudiciului

(1) Persoana care a suferit un prejudiciu rezultat dintr-o faptă prevăzută la art. 256, 324, 325, 327, 332, 333, 334, 335 din Codul penal are dreptul la repararea acestui prejudiciu în conformitate cu normele Codului civil.

(2) Pârîtul, după repararea prejudiciului din contul bugetului respectiv, are dreptul de regres, în mărimea despăgubirii plătite, față de persoana vinovată.”

Președintele Parlamentului

Notă informativă

la proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Prezentul proiect de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative a fost elaborat din următoarele considerente:

I. În ceea ce privește modificările și completările propuse la Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 (în continuare Codul penal):

Modificările și completările propuse la Codul penal au drept scop ajustarea legislației naționale în domeniul contracarării corupției la prevederile:

- Convenției Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New-York la 31 octombrie 2003, ratificată de Republica Moldova prin Legea nr. 158-XVI din 06.07.2007;
- Convenției penale privind corupția, adoptată la Strasbourg la 27 ianuarie 1999 ratificată prin Legea nr. 428-XV din 30.10.2003, precum și a protocolului adițional la această Convenție, ratificat prin Legea nr. 157-XVI din 06.07.2007.

Astfel, modificările și completările propuse au fost dictate atât de discordanțele existente între prevederile legislației naționale și standardele internaționale anticorupție, mai sus relevate, cât și de tratările lacunare în legislația națională a unor aspecte imperative, prevăzute de convențiile internaționale nominalizate, obligația implementării cărora a fost asumată la momentul semnării și ratificării acestora.

Implementarea unor standarde internaționale anticorupție unice constituie unul din obiectivele majore ale colaborării internaționale în structurile regionale anticorupție. Ținem, în acest sens, să remarcăm astfel că procesul aplicării convențiilor anticorupție este monitorizat de Grupul de State împotriva corupției (GRECO), la care Republica Moldova a aderat în anul 2001.

Proiectul presupune modificarea și completarea **art. 123 din Codul penal** și anume introducerea noțiunilor de „persoană publică”, „persoană publică de rang înalt” și descrierea semnelor definiției ale acestora. Prin urmare, sfera noțiunii de „persoană publică” va fi conformă rigorilor impuse de Convenția ONU împotriva corupției.

Individualizarea propriu-zisă a sancțiunilor corespunzătoare infracțiunii comise, în cazul în care subiect activ va fi „persoana publică” și „persoana publică de rang înalt”, se va face inclusiv reieșind din statutul, drepturile și obligațiile fiecărei persoane publice luate în parte.

Noțiunile de „persoană publică” și „persoană publică de rang înalt”, se propun, de asemenea și reieșind din principiile generale ale dreptului penal, adică în calitate de subiect al infracțiunii poate fi doar „persoana...”, nu funcționarul, noțiune care este prevăzută în alte legi organice. De asemenea, tot în această ordine de idei titlul Capitolului XV din Partea specială a Codului penal se expune în redacție nouă, fiind redenumit „Infracțiuni săvârșite de persoane publice”.

Se propune, de asemenea, modificarea și completarea prevederilor Codului penal în vederea implementării prevederilor Convenției ONU împotriva corupției, Convenției penale privind corupția și a protocolului adițional al Convenției penale împotriva corupției, prin introducerea suplimentară a conceptului de „persoană publică străină și funcționar internațional” al cărui conținut va fi similar termenilor utilizați în convenții de „agent public străin” și „funcționar al organizației publice internaționale”. În consecință, **propunerea de completare a art. 324, art. 325 și art. 326** al Codului Penal are drept finalitate extinderea sferei subiectelor pasibile de a fi trase la răspundere penală pentru comiterea faptelor incriminate la aceste articole prin includerea persoanelor publice străine sau juraților străini. Ținem să remarcăm că lipsa în prezent a acestor concepte în Codul Penal face imposibilă sancționarea penală a unor fapte de corupție a căror incriminare este obligatorie potrivit Convenției ONU împotriva corupției și Convenției penale privind corupția.

De asemenea, în vederea introducerii aspectelor lipsă stipulate de art. 18 lit. a) și art. 25 al Convenției ONU împotriva corupției, se propune completarea componentelor de infracțiuni menționate la art. **314 și art. 326**. Astfel, în prezent conținutul legal al infracțiunii de trafic de influență nu este unul complet, nefiind incriminată promisiunea, oferirea sau darea unei persoane de bunuri sau servicii, personal sau prin mijlocitor, cu scopul ca respectiva persoană să abuzeze de influența sa reală ori presupusă asupra unei persoane publice sau asupra unei persoane publice străine. În același timp, în conținutul Capitolului XIV al părții speciale a Codului Penal nu se regăsește fapta de promisiune, oferire sau dare de bunuri sau servicii martorului sau părții vătămate pentru a obține declarații mincinoase din partea acestora.

Un alt obiectiv urmărit în contextul implementării standardelor internaționale anticorupție este **incriminarea faptei de corupere a alegătorilor**, ce va consta în oferirea sau darea de bani, bunuri ori de alte foloase în scopul determinării alegătorului să voteze sau să nu voteze o anumită listă de candidați ori un anumit candidat. Ținem să remarcăm că fenomenul corupției în procesul electoral afectează grav credibilitatea asupra corectitudinii desfășurării acestuia, subminând întreg sistemul democratic. Necesitatea contracarării fenomenului cumpărării voturilor este o preocupare actuală pe plan internațional. Ținem să menționăm că precedente similare de incriminare a coruperii alegătorilor se regăsesc în legislațiile altor state europene, cum ar fi cazul României, Bulgariei, Ungariei.

Art. 256, alin. (1) din Codul penal se modifică prin substituirea sintagmei „fără funcție de răspundere” cu sintagma „care nu este o persoană publică” fapt ce este motivat de modificările operate la celelalte articole ale Codului penal. Astfel, odată cu introducerea unei noi noțiuni de „persoană publică”, în mod logic se impune o altă delimitare față de cea în prezent utilizată, adică nu cea de „cu funcție de răspundere/fără funcție de răspundere” ci cea de „publică/nepublică”.

Art. 330 din Codul penal se exclude, deoarece acțiunile infracționale

descrise în acesta cad sub incidența normei cuprinse în art. 324, ca urmare a introducerii în legea penală a noțiunilor de „persoană publică” și „persoană publică de rang înalt”, care cuprind toate categoriile de angajați dintr-un organism public.

II. Modificările și completările la Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122-XV din 14 martie 2003 (în continuare Codul de Procedură Penală) sunt propuse din următoarele considerente:

Art. 202, alin. (1) din Codul de procedură penală se completează cu o prevedere, care stabilește expres că măsurile asigurătorii se aplică inclusiv pentru eventuala confiscare specială a bunurilor. Totodată, articolul menționat se completează cu două alineate noi, care prevăd că măsurile asigurătorii pentru eventuala confiscare specială a bunurilor pot fi luate asupra bunurilor bănuितului, învinuitului, inculpatului, menționate în art. 106, alin. (2) din Codul penal, precum și asupra bunurilor altor persoane care le-au acceptat știind despre dobândirea ilegală a acestora, iar în cazul în care, bunurile care urmau a fi supuse confiscării speciale nu mai există, măsurile asigurătorii pot fi luate pentru confiscarea contravalorii acestora. În așa mod, se largesc pârghiile juridice ale organelor de drept pentru asigurarea eventualei confiscări speciale.

În **art. 203, alin. (2)** din Codul de procedură penală, care stipulează scopurile aplicării punerii sub sechestru, cuvântul „și” se înlocuiește cu cuvântul „sau”, în așa mod, eventuala confiscare a bunurilor fiind prevăzută ca scop distinct pentru aplicarea măsurilor asigurătorii. De asemenea, alineatul se modifică prin includerea prevederilor potrivit cărora măsurile asigurătorii pot fi aplicate și în scopul confiscării contravalorii bunurilor, în cazul în care acestea nu mai există. Acest fapt vine să realizeze conformitatea legislației naționale cu prevederile Convenției ONU împotriva corupției, care în speță, în art. 31 face referință la obligativitatea luării măsurilor pentru asigurarea confiscării produsului infracțiunilor.

Din **art. 205, alin. (1)** Cod de procedură penală se exclude prevederea potrivit căreia se interzice punerea sub sechestru a bunurilor în lipsa acțiunii civile și dacă pentru infracțiunea incriminată bănuितului, învinuitului, inculpatului nu poate fi aplicată confiscarea specială a bunurilor. Motivul excluderii acestei prevederi se explică prin faptul că, în multe cazuri, organele de urmărire penală nu au posibilitatea de a aplica sechestru asupra bunurilor, deoarece nu este înaintată acțiunea civilă, inițierea căreia poate constitui o problemă de timp. Drept urmare, figuranții în cauzele penale au toate posibilitățile de a înstrăina pe parcursul procesului penal bunurile ce pot fi sechestrate. Pe de altă parte, în cazul *confiscării speciale* (spre deosebire de *repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune*), acțiunea civilă nu este necesară. Astfel, prin modificarea propusă se largesc

pârghiile juridice ale organelor de drept de a aplica măsuri asigurătorii pentru eventuala confiscare specială a bunurilor.

III. Modificarea și completarea Legii nr. 90-XVI din 25.04. 2008 cu privire la prevenirea și combaterea corupției are drept scop ajustarea legislației naționale în domeniul contracarării corupției la prevederile:

- Convenției Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New-York LA 31 octombrie 2003, ratificată de Republica Moldova prin Legea nr. 158-XVI din 06.07.2007;
- Convenției civile privind corupția, adoptată la Strasbourg la 04 noiembrie 1999, ratificată prin Legea nr. 542-XV din 19.12.2003.
- Convenției penale privind corupția, adoptată la Strasbourg la 27 ianuarie 1999, ratificată prin Legea nr. 428-XV din 30.10.2003.

La **art. 2** se propune o abordare mai largă a noțiunii de corupție, necesitatea căreia este determinată de ajustarea noțiunii respective la prevederile Convenției civile privind corupția. Trebuie de subliniat că raza de acțiune a conceptului de corupție prevăzut de Convenția civilă este relativ mare, ceea ce corespunde în totalitate obiectivelor Convenției și prezintă avantajul încadrării în aceasta a actelor sau faptelor de corupție reglementate de dreptul intern.

Modificările propuse la **art. 4** urmăresc extinderea sferei subiectului activ al actelor de corupție sau a faptelor de comportament corupțional la unele categorii de persoane prevăzute în Convenția ONU împotriva corupției și Convenția penală privind corupția. Acest fapt va permite abordarea unitară a activității de prevenire și combatere a actelor de corupție și a celor conexe acestora, excluzându-se interpretarea subiectivă și înlăturarea unei lacune de reglementare. Astfel ca subiect al actelor de corupție vor fi atât funcționarii publici, cât și persoanele care dețin funcții publice și alte persoane ce prestează servicii publice. Se propune, de asemenea, introducerea ca subiect al actelor de corupție sau a faptelor de comportament corupțional „persoana publică străină”, ce cuprinde noțiunile de „agent public străin” și „funcționar al organizației publice internaționale” utilizați în Convenția ONU împotriva corupției și a protocolului adițional al Convenției penale împotriva corupției.

Excluderea la **art. 15 a lit. k)** se datorează faptului că încălcarea normelor codurilor deontologice și a altor norme similare nu pot fi considerate fapte de comportament corupțional, deoarece acestea fiind calificate ca abateri disciplinare sunt reglementate de Codul muncii sau de alte acte normative speciale.

În ceea ce privește excluderea de la **art. 16 alin. (2) lit. f)** menționăm că aceasta se datorează extinderii sferei subiectelor pasibile de a fi trase la răspundere penală pentru comiterea faptelor incriminate la art. 324 al Codului Penal. Astfel, acțiunile infracționale descrise la art. 330 Codul penal cad sub incidența normei cuprinse în art. 324 care include în sine toate categoriile de

angajați dintr-o instituție publică.

Completările propuse la **art. 16 alin. (3)** se datorează faptului completării Codului penal cu componentele respective de infracțiuni, precum și în efortul de implementare a standardelor internaționale anticorupție și recomandărilor GRECO. De asemenea, semnalăm că **alin. (4) al art. 16** a fost exclus deoarece aceste prevederi sunt norme de drept penal, iar potrivit alin. (1) a art. 1 din Codul penal „Prezentul cod este unica lege penală a Republicii Moldova”, ceea ce semnifică că doar în cadrul acestuia pot fi prevăzute cazurile de eliberare de răspundere penală.

Dat fiind faptul că reglementările actuale pun accentul doar pe protecția martorilor și a altor participanți la procesul penal, fără a menționa în nici un fel protecția persoanelor care comunică informații, în special în cazul persoanelor cu o funcție publică, se impune cu strictețe necesitatea completării **art. 21 lit. e)** cu sintagma „precum și altor persoane care aduc la cunoștința persoanelor competente, inclusiv a superiorilor despre posibila săvârșire a actelor de corupție, actelor conexe acestora sau a faptelor de comportament corupțional”. De altfel, acest aspect se conține și în recomandările GRECO adresate Republicii Moldova ca rezultat al ciclului II de evaluare.

Aspectele referitoare la **introducerea unui nou articol 23¹** sunt în concordanță cu prevederile Convenției civile privind corupția, în speță în ceea ce privește implementarea art. 3-5 ale acesteia, ce prevede compensarea prejudiciului suferit de către o persoană drept rezultat al comiterii unor acte de corupție. Menționăm faptul că conceptul de prejudiciu utilizat în proiect este în deplină concordanță cu prevederile art. 14 al Codului civil. Existența unor astfel de norme va permite tuturor persoanelor care au suferit un prejudiciu rezultând dintr-un act de corupție să-și apere drepturile și interesele lor, inclusiv posibilitatea de a obține despăgubiri, precum și va spori încrederea populației în semnalarea actelor de corupție sau a faptelor susceptibile de a fi considerate asemenea infracțiuni, precum și a altor încălcări de legislație comise atât de către persoanele publice, cât și de reprezentanții sectorului privat. Semnalăm că, dreptul la repararea prejudiciului se va face în conformitate cu normele Codului civil.

Din considerentele sus-expuse, concluzionăm că prevederile proiectului menționat vor contribui la eficientizarea măsurilor legislative de contracarare a fenomenului corupției, precum și vor asigura respectarea angajamentelor normative asumate pe plan internațional.

Menționăm că implementarea prevederilor proiectului nu vor necesita cheltuieli financiare suplimentare celor aprobate pentru Centru și Ministerul Afacerilor Interne.

**Director al Centrului pentru Combaterea
Crimelor Economice și Corupției**

Viorel CHETRARU